

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА – XI КЛАС, ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Профилираната подготовка по *География и икономика* в XI клас е предназначена за учениците с трайни интереси към съвременното географско познание. Чрез нея усвоените знания и умения в общообразователния минимум и профилираната подготовка – IX и X клас, се задълбочават, разширяват, обобщават, в резултат на което се достига ново, по-високо научно-теоретично и приложно равнище. На учениците се предоставя много по-голяма възможност за самостоятелна подготовка; за работа в екип; за участие в ученическо изследване на даден проблем; за изготвяне на учебни прогнози и ученически проекти; за работа с различни източници на информация; за картографиране на изучаваните обекти и явления; за подбор на информация, нейното систематизиране и интерпретиране; за участие в дискусия и формиране на лично становище по дискутираните въпроси.

Профилираната подготовка по *География и икономика* в XI клас потвърждава мястото и ролята на курса в системата на обучението в СОУ и разкрива в още по-голяма степен връзката на географията както с обществените, така и с природните науки.

Профилираната подготовка в XI клас се осъществява в предвидените часове по действащата нормативна уредба. По-големият хорарниум предоставя възможности за: творческа изява на учителя; нарастване на относителния дял на самостоятелната работа на учениците; използване на разнообразни методи и форми на обучение; провеждане под ръководството на учителя на изследователска дейност, обработване, съхраняване, интерпретиране и използване на събраната информация.

Обучението при профилираната подготовка се осъществява чрез използване на междупредметни връзки с предмети от същата културнообразователна област: история и философия, и предмети от други културнообразователни области: биология, математика, чужди езици, български език и литература и др.

II. ЦЕЛИ НА ПРОФИЛИРАНАТА ПОДГОТОВКА В XI КЛАС.

Профилираната подготовка по *География и икономика* в XI клас допринася за формиране на географската култура на учениците на по-високо равнище.

Целите на обучението при профилираната подготовка в XI клас са:

- Да се разширят и задълбочат географските знания на учениците: чрез разкриване на съвременните особености и проблеми на географското познание на примера на избрани теми от природната и социално-икономическата и политическата география; чрез проследяване на пространственото развитие на обекти и явления и разкриване на определени закономерности.

- Да се систематизират, разширят, задълбочат и обобщят знанията на учениците за

природната структура и ресурси на Земята, за населението и селищата, за политическата и стопанската организация на обществото, за регионите и страните в тях.

- Да се изгради и усъвършенства сметата от умения за: използване на основните подходи и методи на географско изследване, анализиране на графични и статистически материали с географско и икономическо съдържание и формулиране на изводи; проучване и анализиране на различни видове документи и извличане на информация от тях; съставяне на реферат с географско съдържание, изготвяне на ученически прогнози, изработване на ученически проекти с географска и икономическа тематика.

- Да допринесе за ориентирането на учениците в съвременните политически и икономически събития в света и оценяването им на базата на географските знания; за формирането на критично мислене. Акцентът в профилираната подготовка се поставя върху самостоятелното получаване на информация, върху приложението на географските знания в нова ситуация, върху сравнението, анализа, синтеза, оценката, обобщението.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
1	2	3	4	5	6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
География на населението и селищата		<p>Ученикът трябва да усвои:</p> <p>Тема 1. Приложни направления на географската наука. Географски анализ – същност и приложение</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прави количествена и качествена оценка на природноресурсния потенциал. • Определя силата на влияние на локализационните фактори в отделните региони на света. • Разкрива предимствата на ГИС в управлението на обществото и стопанството. <p>Тема 2. Географско положение и локализация на стопанските дейности</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава системата географско положение. • Разкрива и оценява връзката местоположение – локализация. • Изработва схема за локализацията на стопански дейности в различни региони на света. 	<p>географски анализ</p> <p>локализационни фактори</p> <p>локализация</p> <p>локализационен процес</p>	<p>На ученика трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изработва графични модели на природни, демографски, политически и икономически обекти и явления на глобално и на регионално ниво. 	<p>С информатика и информационни технологии: база данни и компютърна графика</p>
		<p>Стандарт 1. Анализира демографския проблем и дискутира географските аспекти на проявлението му в различните части на света.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализира причините за 	<p>Тема 1. Поява и еволюция на човека</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знае научните идеи за появата на човека. • Разкрива връзки между природна среда и появата на човека. • Проследява етапите в културната еволюция на човека. 	<p>културна еволюция</p> <p>моноцентрична теория</p> <p>полицентрична теория</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Представя информация за пространствена структура на географски

	<p>различията в историческото развитие в териториалното проявление на демографския проблем.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дискутира географските аспекти на проявлението му в различните части на света. • Представя в графичен вид информация за демографския проблем. • Работи с различни източници на информация и прави изводи за демографския проблем в различни части на света 	<p>Тема 2. География на езиковите семейства и езиковите групи Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава и класифицира основните езикови семейства на глобално, регионално и локално равнище. • Разкрива съвременната езикова структура на света. • Картографира регионалната структура на езиковите семейства в Европа. <p>Тема 3. География на религиите Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива пространствена структура на конфесионалните общности в света. • Разкрива връзката между религиозните ценности и демографското поведение на населението. • Картографира географското разпределение на основните религии. <p>Тема 4. Демографски преходи – тенденции в регионалното развитие на населението на планетата Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проследява тенденциите в регионалното развитие на населението на планетата. • Разкрива особеностите и тенденциите в демографската политика по региони и страни. • Изработва реферат по проблема. • Умее да изработва секторни диаграми за структурата на населението и картограми. <p>Тема № 5. Демографският проблем и променящата се природна и социално-икономическа картина на света Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива връзката между демографския и продоволствения проблем. • Доказва зависимостта между демографския проблем и социалните проблеми, здравеопазването, образованието, услугите в географските региони. 	<p>езикови семейства</p> <p>конфесия</p> <p>конфесионална общност</p> <p>демографски преход</p> <p>демографска компенсация</p> <p>секторна диаграма</p> <p>картограма</p> <p>„зелена революция“</p>	<p>обекти и явления чрез изработване на научни съобщения и реферати.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива проблеми в развитието на регионите. • Коментира различия в териториалното проявление на различни географски явления и процеси. • Разкрива причини за регионалните различия в проявлението на съвременни демографски, политически и икономически 	<p>научни идеи за появата на човека</p> <p><u>С БЕЛ:</u> езикови семейства и езикови групи</p> <p><u>С философия:</u> философски различия в основните религии</p> <p><u>С история и цивилизация:</u> етапи на културната еволюция на човека; етноси, религии</p> <p><u>С математика:</u> математико-статистически методи за представяне на информация</p> <p><u>С чужди езици:</u> демографски проблеми в страните, чийто</p>
--	--	---	---	---	---

<p>Природна структура и ресурси на Земята</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дискутира проблема градска среда – урбанизация, като привежда примери за положителните и отрицателните страни в живота на урбанизираните територии. • Картографира урбанизираните територии по региони и страни. <p>Стандарт 1: Дискутира проблемите, свързани с управлението на водните, почвените и биотичните ресурси и твърдите отпадъци.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знае регионалните различия в усвояването на природните ресурси и прехода към устойчиво развитие. • Познава организацията на събиране и рециклиране на твърдите отпадъци. • Изработва учебен проект за използване на ресурсите на глобално, регионално и локално равнище. • Сравнява и оценява регионалните различия в използването на природните ресурси и твърдите отпадъци. 	<p>Тема 1. Природоресурсен потенциал Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обяснява сходствата и различията в усвояването на водните, почвените и биотичните ресурси на планетата. • Характеризира регионалните различия в начините за използване на ресурсите и твърдите отпадъци. • Работи с документи по проблема и извежда причините за регионалните различия в използването на ресурсите. • Разкрива връзки между икономическото развитие и използването на ресурсите и ги коментира. <p>Тема 2. Природоползване Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на природоползването. • Различава видовете природоползване. • Изработва учебен проект за рационално използване на енергийните източници и минералните суровини. • Доказва необходимостта от устойчиво природоползване. <p>Тема 3. Екологични проблеми Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава екологичната политика на отделните региони. • Знае формите на опазване на природната среда и дава примери от регионите и страните в тях. • Изработва картосхема на известни резервати в света. • Изработва научно съобщение за известни резервати. 	<p>природоползване</p> <p>екологична политика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Съставя учебни прогнози. • Доказва връзки между икономически, политически и демографски процеси. • Дискутира географски проблеми с различен характер. • Работи с документи, формулира проблеми и извежда тенденции. • Изказва и мотивира мнение относно идеите и прогнозите на Римския клуб. Лисабонската група и Г-8 	<p><u>С биология и здравно образование:</u> форми на опазване на ценни растителни видове; известни резервати и национални паркове</p>
---	--	---	---	---	---

<p>Политическа и стопанска организация на обществото. География на световното стопанство</p>	<p>Стандарт 1. Проследява основните етапи в развитието на географските и икономическите идеи и концепции. Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Извежда и проследява етапите в развитието на географските концепции и разкрива специфичните им особености. Познава основните икономически тенденции в развитието на света – ново международно разделение на труда, НТП, информационни технологии. Работи с различни източници на информация. <p>Стандарт 2. Познава основните геополитически концепции. Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Знае развитието на геополитическите идеи за развитието на света. Познава геополитическата подялба на света - "модел Север-Юг". Изработва картосхема на геополитическата подялба на света. 	<p>Тема 1. Географски идеи и концепции за развитието на света Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Познава промените в структурата и развитието на географската среда и свързаните с тях концепции за развитието му. Разбира концепциите за развитието на света. Коментира концепциите за развитието на света. <p>Тема 2. Икономически концепции за развитието на света Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Сравнява централизираното и пазарното стопанство по икономически показатели и прави изводи за техните предимства и недостатъци. Познава идеите и прогнозите на Римския клуб и Г- 8. Работи с документи и разкрива факторите за локализацията на стопанските обекти. Изказва и документира мнение относно икономическите концепции за развитието на света. <p>Тема 1. Развитие и основни задачи на съвременната политическа география и геополитика Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Характеризира основните етапи в развитието на политическата география и геополитика. Разбира същността на основните политикогеографски и геополитически школи. Оценява връзката между стопанското развитие и политическата организация на обществото. Картографира Балканския регион и обяснява промените в държавните граници. Разкрива влиянието на границите върху стопанското и политическото развитие на приграничните територии. 	<p>географски детерминизъм посибилизъм енвайроментализъм географска среда</p> <p>Г- 8</p> <p>геополитическо положение геостратегия геополитическа структура</p> <p>политикогеографски и геополитически школи</p>	<ul style="list-style-type: none"> Изработва графични изображения на геополитически модели. Сравнява икономически обекти и явления и прави изводи за техните предимства и недостатъци. Оценява геополитическото положение на различните региони. Дискутира последиците от глобализацията; геостратегиите на отделни региони и страни; интеграцията на различните региони. 	<p>С чужди езици: използване на Интернет информация; използване на литература по проблема на чужд език</p>
--	---	---	---	---	--

	<p>Стандарт 3. Анализира основните форми на международно икономическо сътрудничество.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава съвременните форми на международно икономическо сътрудничество. • Разкрива връзките между глобализацията и регионалното развитие на 	<p>Тема 2. Геополитически концепции Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава теориите за жизненото пространство; за геополитическия баланс в света; за сблъсъка на цивилизацията; за мондиализма и евроазиатството. • Изработва картосхеми на различни геополитически модели. <p>Тема 3. Геополитическо положение Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива предимствата и ограниченията на геополитическото положение. • Познава геостратегии на регионални обединения и държави. • Оценява геополитическото положение на Балканския регион. <p>Тема 4. Геополитическа структура на света Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива връзки между промените в съвременната политическа карта и стопанското развитие в света и по региони. • Познава структурата на съвременните икономически и военно-политически съюзи. • Коментира регионалната интеграция на Балканите. • Картографира промените в политическата карта на света. <p>Тема 1. Международно разделение на труда – съвременни тенденции на развитие и транснационални корпорации Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива съвременните тенденции в развитието на международното разделение на труда • Познава структурата на транснационалните корпорации. • Обяснява същността на икономическата глобализация на съвременния свят и разкрива причините за нея. 	<p>геополитически концепции</p> <p>геополитически модели</p> <p>международно разпределение на труда</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава филми за културните ценности на отделни страни в регионите и разкрива връзки между историческото и икономическото развитие. 	<p>С история и цивилизация: културни ценности на отделни страни в регионите; политическа организация и политическо развитие на регионите и страните в тях</p>
--	---	---	---	---	---

	<p>света.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Привежда примери за форми на икономическо сътрудничество между отделни страни. 	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира участието в международното разделение на труда на страните с различна степен на икономическо развитие. <p>Тема 2. Регионализъм и глобализация Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на регионализма и глобализацията. • Оценява последиците от глобализацията. • Съставя ученическа прогноза за развитието на регионализма и глобализацията в средата на XXI век. 	<p>икономическа глобализация</p> <p>информационна глобализация</p>		
<p>Региони в света и страни в тях</p>	<p>Стандарт 1. Характеризира по региони големите градове и селищни агломерации</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава регионалните различия в териториалното проявление на големите градове и селищни агломерации. • Изработва картосхема на селищните агломерации в регионален и национален план. 	<p>Тема 1. Големите градове и селищни агломерации в Европейския, Азиатския, Северноамериканския, Латиниамериканския, Африканския и Австралийско-Тихоокеанския регион</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава големите градове и селищните агломерации в отделните региони на света. • Съставя учебна прогноза за развитието на най-големите селищни агломерации. • Работи с различни източници на информация и изготвя научни съобщения и реферати. 			<p><u>С история и цивилизация:</u> културни ценности на големите градове и агломерации</p>
<p>Източници на информация и работа с тях</p>	<p>Стандарт 1. Картографира географски и икономически обекти и явления.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира и обяснява ролята на географската картография на научното познание. • Разграничава способите на изобразяване на природните и социално-икономическите обекти и явления. 	<p>Тема 1: Ролята на картографията в науките за Земята и обществото</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкрива ролята на картографията за развитие на географското познание. • Проследява етапите в развитието на картографията. • Доказва приложния характер на картографския метод и дава примери за използването му. • Разглежда развитието на картографията като резултат от обществените потребности. <p>Тема 2. Съвременната география и новите научни направления в картографията</p>	<p>картографски метод</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Съставя картни модели на различни географски обекти и явления, като използва различни способности. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Изработва неструктурни и структурни картографски модели и разкрива географските закономерности в тях. 	<p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Знае новите научни направления в картографията (фотокарти и цифрови модели на местността). Разкрива връзката между развитието на географията и съвременните научни направления в картографията. Извлича информация от фотокарти. <p>Тема 3. Географската карта като модел</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Обяснява свойствата на картографския модел. Използва способите за работа с географска карта (четене, разбиране, измерване, съпоставяне) и прави географски характеристики на определени обекти и територии. Анализира карти с различно географско съдържание и разкрива закономерностите между природните и обществените явления. Съставя картографски модели на географски и икономически обекти и явления, като използва различни способности (неструктурирани и структурирани диаграми – стълбчести и кръгови; картограми). <p>Тема 4. Картографски способности за изобразяване на географските и икономическите обекти и явления</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Разбира същността и предназначението на количествените и качествените способности. Разпознава количествените и качествените способности за картографиране. 	<p>цифрови модели</p> <p>фотокарти</p> <p>картографски модел</p> <p>структурирани диаграми неструктурирани диаграми</p> <p>картографски способности</p>	<ul style="list-style-type: none"> Работи в екип. 	<p>С математика: математически методи на картографиране</p>
--	---	---	---	--	---

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА ПО ПРЕДМЕТА.

Предвиденият по-голям брой часове за профилирана подготовка по *География и икономика* в XI клас дава възможност за по-често и по-задълбочено проверяване и оценяване на знанията и уменията на учениците. Оценяването на равнище профилирана подготовка пада главно върху географската компетентност на учениците, т. е. върху способността им на базата на усвоени географски знания самостоятелно да възприемат и осмислят отделни теоретични проблеми на географията, да извършват сравнителен анализ на различните идеи и концепции, да изразяват критично мислене, да използват справочна литература и самостоятелно да разработват научна теза.

Оценяването се извършва въз основа на определени за всяка дейност критерии, с които учениците са запознати предварително.